

Møllerne.

I Lødderup Bys Distrikt har der endnu i Mandsminde været tre Vandmøller, liggende ved samme Vandløb: „Vestermølle“ nogle Hundrede Alen S. for Lødderup Kirke, umiddelbart V. for Vejen fra Lødderup til Næssunds Landevej, „Østermølle“ ca. 1 km østligere og endelig „Markmølle“ atter 1 km længere mod Øst lige ved Grænsen til Dueholm Mark. De to førstnævnte er helt nedlagte, og i Markmølle benyttes den temmelig ringe Vandmængde til et elektrisk Anlæg til Gaardens eget Brug. Da der ogsaa i Dueholms Diplomatarium tales om en „middelste Mølle“ og altsaa maa forudsættes at have været tre, ligger det nær at tænke, at de nævnte Møller har været til allerede i Middelalderen, og at „middelste Mølle“ er den senere „Østermølle“. Men at det dog er urigtigt, fremgaar af følgende:

1) I Diplomatariet nævnes flere Gange en Mølle ved „Bisgaard“, og der kan ikke være Tvivl om, at dermed er ment „Østermølle“, som indtil den blev nedlagt, laa ganske nær ved „Bisgaard“, der nu er flyttet. Men i Tillægget til Diplomatariet omtales et Dokument fra 1528, hvori „Bisgaards Mølle“ og „medell mølle“ hævdes som Klosterets Ejendom; altsaa kan de ikke være identiske.

2) I Dokument Nr. 76 vidnes det, at Enken Inghæ Thorchilsdatter i 1410 har overdraget „myddelstæ mølnæ“ til Dueholm Kloster, og i Nr. 78 har hendes Søstersøn, Præsten Michael Spendh, stadfæstet sin Mosters Gave i Aaret 1424. Men ifølge Dokument Nr. 75 har Biskoppen i Børglum 1435 mageskiftet Bisgaard med Mølle og mere med Klosterets Ejendomme andensteds og har altsaa indtil nævnte Aar ejet Østermølle, saa „myddelstæ mølnæ“ maa være noget andet.

3) I Dokument Nr. 77 tales der om visse Grunde ved middelste Mølle, der overdrages Klosteret i 1432, og de deri brugte Benævnelser peger ikke i Retning af Østermølle, men afgjort hen imod den senere „Vestermølle“. — Har da denne en Gang kunnet kaldes den „mellemsæ“ Mølle, maa der i 15. Aarh. have været en Mølle længere mod Vest ved samme Vandløb, der i sin Tid har været meget anseligt, og der er endnu et og andet, der tyder paa, at den har ligget ca. 1 km V. for Vestermølle. Da den forsvandt, kunde der ikke mere tales om en mellemsæ Mølle, og de to tilbageværende kaldtes da indtil vore Dage Østermølle og Vestermølle.

Af „Markmølle“ findes der i Diplomatariet intet Spor, enten fordi den endnu ikke var til, eller maaske snarere fordi den oprindelig var anlagt fra Klosteret og aldrig blev Genstand for Handel. Navnet har vel tilsigtet at skelne den fra den „St. Jørgens Mølle“, som laa umiddelbart ved Klosteret.

Anton Gjølby: Lødderup Sogns Stednavne.
Rygholm 1924